

		SOSYAL ARAŞTIRMALAR VE YÖNETİM DERGİSİ (SAYOD) JOURNAL OF SOCIAL RESEARCH AND MANAGEMENT	
E-ISSN: 2667-5897	https://dergipark.org.tr/tr/pub/sayod	Paper Type: Research Paper, Makale Türü: Araştırma	
Sayı:1, Nisan 2022	Issue:1, April 2022	Received Date / Geliş Tarihi: 06/11/2022 Accepted Date / Kabul Tarihi: 28/01/2022	
ERKEĞE YÖNELİK TOPLUMSAL CİNSİYET ROLLERİ TUTUM ÖLÇEĞİNİN GELİŞTİRİLMESİ MEN ORIENTED GENDER ROLES ATTITUDES SCALE DEVELOPMENT			
Atf/ to Cite (APA): Yelegen, G., Karataş, Y., Eren Bana, P. ve Ünal, M. (2022). Erkeğe Yönelik Toplumsal Cinsiyet Rollerini Tutum Ölçeğinin Geliştirilmesi, Sosyal Araştırmalar ve Yönetim Dergisi, (1), 73-88.		Gülzâr YELEGEN¹ Yasemen KARATAŞ² Perihan EREN BANA³ Mehmet ÜNAL⁴	
DOI: https://doi.org/10.35375/sayod.1018381			

ÖZ

Bireyin sosyalleşme sürecinde edindiği toplumsal cinsiyet rollerinin, sadece kadınlar için değil, erkekler için de zorlayıcı olabileceği unutulmamalıdır. Bu çalışmada toplumsal cinsiyet rollerinin erkekler açısından olumsuz sonuçlara neden olabileceğine dair kanıtlar elde etmek için yeni bir ölçme aracı oluşturmak amaçlanmıştır. Araştırma kapsamında 501 katılımcının yanıtları değerlendirmeye alınmıştır. Elektronik anket formu kullanılarak elde edilen verinin analizinde IBM SPSS 24.0 ve AMOS 24.0 kullanılmış, tanımlayıcı istatistiklerin yanı sıra açıklayıcı ve doğrulayıcı faktör analizleri, güvenilirlik ve korelasyon analizleri ile bağımsız gruplarda t-Testi ve ANOVA yapılmıştır. Gruplar arası karşılaştırmalarda kullanılan testlerde basıklık ve çarpıklık değerleri dikkate alınmış ve uç değerler çıkarılarak analizler gerçekleştirilmiştir. Katılımcıların %59'u kadınlardan ve %55'i evli bireylerden oluşmaktadır. Faktör analizi sonucunda yedi boyut elde edilmiş, bu boyutlar sırasıyla; duygusal bağ, maddi sorumluluk, toplumsal baskı, cinsiyetçi sosyal şiddet, fiziksel sorumluluk, kamusal alan ve fiziksel görünüm alt başlıklarıyla anılmıştır. Ölçme aracının güvenilirlik değeri 0,86 olup, açıklayıcılığı %67,1'dir. Araştırma sonucunda elde edilen bulgular, literatürdeki diğer bulgularla paralel olarak kadınların toplumsal cinsiyet rolleri ile ilgili algısının daha olumsuz olduğu şeklindedir. Araştırma kapsamında geliştirilen ölçeğin başka çalışmalarda kullanılması gerekmektedir birlikte bu çalışma için doğrulayıcı faktör analizi sonuçları da kabul edilebilir aralıklardadır. Yaş grubu, medeni durum ve eğitim düzeyi gibi değişkenlerin de toplumsal cinsiyet algısını etkilediği yönündeki kanıtlar, araştırma sonucunda elde edilen önemli bulgular arasındadır.

Anahtar Kelimeler: Toplumsal cinsiyet, cinsiyet rolleri, cinsiyet eşitsizliği, erkek.

ABSTRACT

It should not be forgotten that the gender roles that an individual acquires during the socialization process can be challenging not only for women but also for men. In this study, it was aimed to create a new measurement tool in order to obtain evidence that gender roles may cause negative consequences for men. The data obtained through the electronic questionnaire the answers were taken from 501 participants. IBM SPSS 24.0 and AMOS 24.0 were used in the analysis of, descriptive statistics as well as explanatory and confirmatory factor analyses, reliability and correlation analyzes, t-Test and ANOVA were performed in independent groups. In the tests used in the comparisons between the groups, the values of kurtosis and

¹ Yüksek Lisans Öğrencisi, İstanbul Yeni Yüzyıl Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Sağlık Yönetimi Bölümü, gulzar.yelegen@ogr.yeniuyuzil.edu.tr, ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-2319-6400>

² Yüksek Lisans Öğrencisi, İstanbul Yeni Yüzyıl Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Sağlık Yönetimi Bölümü, yasemenk85@gmail.com, ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-1331-3893>

³ Dr., İstanbul Yeni Yüzyıl Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Sağlık Yönetimi Bölümü, perihanbana@gmail.com, ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-5139-5327>

⁴ Prof. Dr., İstanbul Yeni Yüzyıl Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü, mehmet.unal@yeniuyuzil.edu.tr, ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-9275-3020>

skewness were taken into account, and the analyzes were carried out by removing the extreme values. 59% of the participants are women and 55% are married individuals. As a result of factor analysis, seven dimensions were obtained, respectively; emotional reallion, financial responsibility, social pressure, sexist social violence, physical responsibility, public area and physical appearance. The reliability value of the measurement tool is 0.86, and its explanatory power is 67.1%. The findings obtained as a result of the research, in parallel with the other findings in the literature, are that women's perception of gender roles is more negative. Although the scale developed with in the scope of there search should be used in other studies, the confirmatory factor analysis results for this study are also with in acceptable ranges. Evidence that variables such as age groups, marital status and education level also affect gender perception are among the important findings obtained as a result of the research.

Keywords: Gender, genderroles, genderinequality, male.

1. GİRİŞ

Cinsiyet rolleri bireyin sosyalleşme süreci içinde edindiği rollerdir. Kişi topluma uyum süreci içinde oluşturduğu ve devingen bir yapıya sahip olan kimliğiyle bu rolleri gerçekleştirmektedir. Bu kimlik diğerlerinden farklılaştıran ve / veya bir gruba ait hissettiren bir unsur olarak öne çıkmaktadır (Demirel, 2016; 255). Kadının eksik veya ikincil olarak algılanmasına neden olan cinsiyet rolleri, erkekleri ‘erkeksi’ rolleri benimsemeye zorlarken kadınların da ‘kadınsı’ roller edinmesi için her iki cinsiyet üzerinde de baskı oluşturmaktadır. Kadının daha güçsüz olması yönünde bir algının ortaya çıkmasına neden olan cinsiyet rolleri bazı durumlarda erkeğin saldırgan ve şiddet eğilimli davranışlar sergilemesine neden olabilmektedir (Bayar ve ark. 2018; 58).

Toplumsal cinsiyet Vargel-Pehlivan (2017; 498) tarafından “Erkek ve kadının biyolojik farklılaşmasına ideoloji tarafından yüklenen anlam ve değerler” şeklinde tanımlanırken, Kaşdarma (2018; 2440) “Biyolojik farklılıklara bağlı olarak dişi ya da erkek olmanın ötesinde, toplumdaki makro ve mikro yapılar da sosyalizasyon süreciyle edinilen psikososyal özelliklerin tümü” olarak ifade etmiştir. Bingöl’e (2014; 108) göre ise toplumsal cinsiyet; “Biyolojinin kodladığı maddi bedenlere manevi anlamlar yükleyerek onları kültürel olarak tanımlamak ve ayırmaktır.” Toplumsal cinsiyet kişinin cinsiyetiyle ilgili bilgiye göre kendisi için toplum tarafından belirlenen ve kişiden gerçekleştirmesi beklenen rollere işaret etmektedir (Vatandaş, 2007;36).

Toplumsal cinsiyet eşitsizliği sağlığın bozulması dahil pek çok olumsuz sonuca neden olabilmektedir (Ergin ve ark, 2019; 122). Toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin neden olduğu bazı olumsuz durumları şu şekilde özetlemek mümkündür:

- Toplumsal cinsiyetin oluşturduğu baskın algı, cinslerin biyolojik farklılıkları ve çevresel şartlar ile birlikte kadınları daha çok ev merkezli olmaya, fiziksel güç gerektirmeyen iş ve meslek alanlarını tercih etmeye ve erkekler karşısında edilgen bir konumda bulunmaya yönlendirmektedir. Erkekleri ise toplumsal yaşamda fiziksel açıdan kuvvet gerektirecek iş ve meslek gruplarına yönlendirmekte ayrıca kadın üzerinde de etken bir otorite konumuna getirmektedir (Vatandaş, 2007; 48).
- Toplumsal cinsiyet rolleri çerçevesinde kadın mesleği olarak sınırlandırılan hemşirelik mesleğine sahip erkekler, kendilerinin sorgulandıklarını düşünüp erkekliklerini yeniden üretme, pekiştirme ve savunma süreci içene girerek kadın hemşireler üzerinde eril tahakkümün derinleşmesine neden olabilir. Toplumsal cinsiyet hiyerarşisi nedeniyle kadınların ekonomik,

sosyal ve politik olanaklara ve güce erişimi açısından erkeklere oranla dezavantajlı olduğu görülmekte ve bu dezavantajlar sağlık statüsündeki hizmet erişimi ve risk dağılımında kendini göstermektedir. Toplumsal cinsiyet rolleri sonucunda kadınlar için bir dezavantaj olan cam tavanlar erkek hemşireler için cam asansöre dönüşmekte ve kadınların çalışma yaşamında yükselmesini engellerken erkeklere fırsat olanağı sunabilmektedir (Gönç, 2017; 99).

- Kadınlara yüklenen toplumsal cinsiyet rollerinin baskısı ile aile ve bakım yükümlülüklerinin tamamen kadının sorumluluğunda olması, yükümlülüklerin aile bireylerince paylaşılması ve çalışma süreçlerine uyum konusunda kolaylık sağlanmaması neticesinde kadınlar çalışma hayatına adaptasyon sorunu yaşamakta hatta iş yaşamlarını sonlandırmak zorunda kalabilmektedirler (Özen ve Can, 2018; 29-34).
- Erkek hemşireler mesleklerinin kadın mesleği olarak anılmasından dolayı cinsel yönelimlerinin farklı olmasıyla ilgili etiketlendiklerini belirtmektedir (Harding, 2007; 641). Bu durum bakım verme süreçlerinde çeşitli sorunların ortaya çıkmasına neden olabilmektedir. Hatta bazen hastalar erkek hemşirelerin dokunuşlarının özünde cinsellik içerdiğini düşünerek, erkek hemşirelerden bakım almayı reddetmektedir. Erkek hemşireler ise kadın hastalara dokunuşlarının yanlış anlaşılması nedeniyle suçlanıp şikâyet edilmekten kaygı duymaktadır (Evans, 2002; 444; Harding, 2007; 642).
- Erkeklerin, erkekliklerini ispatlama zorunluluğu içinde bulunması sonucu şiddete eğilimli olması kadın ve çocukların mağduriyetine neden olmaktadır. Bu hususta çözüm planlanırken erkeklerin içinde bulunduğu bu zorunluluk ihtiyacını göz ardı etmemek gerekir (Uçan, 2016; 7).

Literatürde daha çok kadınların toplumsal cinsiyet konusunda yaşadığı dezavantajlı durumların değerlendirildiği görülmektedir. Toplumsal cinsiyet eşitsizliği başta kadın sağlığı olmak üzere kadının öğrenimi, iş yaşamına katılımı ve dolayısıyla gelirini olumsuz yönde etkilemekte ve hatta bazen kadına yönelik şiddete sebep olabilmektedir (Şimşek, 2011; 121). Fizyolojik bir olay nedeniyle meydana gelen anne ölümleri ise insan hakları açısından sağlık konusunda kadınların dezavantajlı olduğu durumların en uç ve somut örneği olarak verilebilir (Bal, 2014; 16).

Biyolojik farklılıklar ve verilen fizyolojik tepkiler bazı hastalıklarla ilgili cinsiyetin dezavantaj olarak değerlendirilmesine neden olabilmektedir. Örneğin depresyon kadınlarda daha sık görülürken kardiyovasküler hastalıklar açısından ise erkekler dezavantajlı olarak görülmektedir. Biyolojik farklılıklardan bağımsız olarak sosyal ayrımcılığın aslında nedeni belli değilmiş gibi görünen sağlık sorunlarına neden olduğu belirtilmektedir. Örneğin sigara kullanımı ve şiddet eğilimi; trafik kazası ve suça eğilim konusunda erkekleri dezavantajlı hale getirmektedir (Sen ve ark, 2002; 102, 104-106). Görüldüğü gibi toplumsal cinsiyet eşitsizliği kadınları daha fazla zorluyor olmakla birlikte erkekler üzerinde de olumsuz sayılabilecek sağlık sorunlarının ortaya çıkmasına neden olabilmektedir. Örneğin; kendilerine yüklenen psiko-sosyal sorumluluklar neticesinde depresyon ve intihar, kadınlara göre daha özgür büyümeleriyle ilintili olarak madde bağımlısı olmaları, alkollü araç kullanmalarına bağlı trafik kazaları, şiddet içerikli olaylara karışma neticesinde yaşanan ölüm ve risk alma davranışlarının fazla olmasından kaynaklı kalp krizi oranının yükselmesi erkekler için dezavantajlı sayılabilecek durumlardandır (Akın, 2007; 2).

Erkeklerin toplumsal cinsiyet eşitsizliğinden dolayı kişiler arası gücün yanında formal ve informal kazanımları bulunmaktadır. Bununla birlikte erkekler toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin bedelini duygusal ve fiziksel zarar görerek de ödemektedir (Flood, 2015; 5). Erkeklerin toplum

tarafından belirlenmiş rol ve sorumlulukları yerine getirmek için duygularını hiçe sayıp kendisine verilmiş olan gücü (!) sonsuz bir özgüvenle kullanma eğiliminde olabilmektedir. Bu durum daha önce de belirtildiği gibi bir şiddet döngüsü içine girmesine ve can kayıplarına varan onarılması güç yaraların açılmasına neden olabilmektedir (Çelik, 2016;6-7). Aynı zamanda erkek mesleği olarak kabul edilen mesleklere giren kadınlar herhangi bir olumsuzlukla karşılaşmazken, kadınlara uygun görülen meslekleri seçen erkeklerin alay konusu olduğu görülebilmektedir (Dikmen-Özarslan, 2015; 123-124). Erkekliğin kazanılması gereken bir mücadele alanı olarak tanımlanması da erkekler açısından zorlayıcı durumların ortaya çıkmasına neden olmaktadır. Örneğin sünnet ritüelinde erkek çocuğuna ağlamaması gerektiği özellikle telkin edilir ve bu ritüel çocuğun tanımadığı insanların karşısında, mahremiyetle ilgili duygu ve düşünceleri göz ardı edilerek gerçekleştirilir. Çocuğun yaşadığı travma yaşamının geri kalan döneminde de genellikle farkında olmadığı pek çok olumsuz sonuca neden olabilmektedir (Avşar, 2017; 231).

Erkeklerin hem sorunun hem de çözümün bir parçası olduğunun unutulmaması gerekmektedir. Toplumsal cinsiyet eşitsizliği, erkeklerin feminist söylemin eleştiri odağı olmaları açısından da zorlayıcı bir unsur olarak değerlendirilmektedir. Çünkü cinsiyet eşitsizliğinden kaynaklanan kadınların yaşadığı olumsuzluklar, erkeklerin yaşadığı olumsuz durumların önüne geçerek, bu konuların üzerinde durulmamasına neden olabilmektedir (Flood, 2015;3,5).

Toplumsal cinsiyet eşitliği, toplumsal kazanımları arttırmakta ve eşitsizliğe bağlı olarak ortaya çıkan olumsuz durumları azaltmaktadır. Ancak eşitliğin sağlanması, uzun süreli bir dönüşümü gerektirmektedir. Bununla birlikte toplumsal cinsiyet rolleriyle ilgili geleneksel yaklaşımın ortadan kalkmasının, toplumsal kazanımları arttırdığı yönünde önemli kanıtlar bulunmaktadır (Daşlı, 2019; 378). Toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanması sürecinde erkeklerin aktif rol oynamasının önemli olduğu görülmektedir (Esen ve ark, 2017; 54). Buna karşılık dünya literatüründe de Türkçe literatürle benzer şekilde konuyu erkekler için oluşturduğu dezavantajlar açısından değerlendiren çalışma sayısının sınırlı olduğu görülmektedir. Ayrıca toplumsal cinsiyet gibi erkeğe atfedilen cinsiyet rollerinin ve bakış açısının da ülkelere ve kültürlere göre farklılık gösterebileceği unutulmamalıdır (Flood, 2015; 13). Yaş ve cinsiyet değişkenlerinin toplumsal cinsiyet algısında farklılaşmaya neden olduğunun genel olarak kabul gördüğünü söylemek mümkündür (Evans, 2002; Harding, 2007; Flood, 2015; Gönç, 2016; Ünal ve ark, 2017).

Toplumsal cinsiyetin kadınlar için ortaya çıkardığı olumsuz etkileri azaltmanın yollarından birisinin de toplumsal cinsiyet baskısının erkekler üzerindeki olumsuz etkilerine dikkat çekmek olduğu düşünülmektedir. Bu çalışmada toplumsal cinsiyet baskısının etkileri ve erkekler açısından oluşturduğu olumsuz durumların değerlendirilmesinin yanı sıra bir ölçek geliştirilmesi amaçlanmıştır.

Çalışmanın bu yönleriyle literatüre katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Araştırma toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin erkekler için dezavantaj oluşturduğu problemiyle temellendirilmiş ve aşağıdaki hipotezler bu araştırma kapsamında sınanmıştır:

H₁:Cinsiyet, toplumsal cinsiyet algısını değiştirmektedir.

H₂:Yaş, toplumsal cinsiyet algısını değiştirmektedir.

H₃:Medeni durum, toplumsal cinsiyet algısını değiştirmektedir.

H₄: Eğitim durumu, toplumsal cinsiyet algısını değiştirmektedir.

H₅: Gelir durumu, toplumsal cinsiyet algısını değiştirmektedir.

2. YÖNTEM

Araştırma, İstanbul Yeni Yüzyıl Üniversitesi Etik Kurulunun 02.08.2021 tarih ve 2021/08707 sayılı kararı ile elektronik soru formu aracılığıyla, kolayda örnekleme yöntemi ile tarama modeli kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Elektronik anket formu araştırmacılar tarafından sosyal medya kanalları ile konuşma gruplarında paylaşılarak katılımcılara ulaşılmıştır. Katılımcıların 18 yaşını geçmiş olması kriter olarak belirlenmiştir. Katılımcı sayısının en az 500 olması hedeflenmiş ve 532 katılımcıya ulaşıldığında anket durdurulmuştur. Bu bağlamda amaç ölçek geliştirme sürecinde gerekli olan katılımcı sayısına ulaşmaktır. Eksik bırakılan formlar çıkarıldıktan sonra katılımcı sayısı 501 olmuştur. Anket formundan elde edilen veri, IBM SPSS 24.0 ve AMOS 24.0 paket programları ile analiz edilmiştir. Tanımlayıcı istatistiklerin yanı sıra açıklayıcı ve doğrulayıcı faktör analizi, güvenilirlik analizleri, korelasyon analizleri ile eşleştirilmiş dizide t-Testi yapılmıştır. Gruplar arası karşılaştırmalarda kullanılan testlerde basıklık ve çarpıklık değerleri göz önünde bulundurulmuş, uç değerler çıkarılarak analiz gerçekleştirilmiştir. Gruplar arası karşılaştırmalarda, t-Testi, Mann Whitney-U, Kruskal Wallis ve ANOVA analizleri kullanılmıştır.

Araştırma kapsamında erkeklerin dezavantajlı olduğu durumların ortaya konması amacıyla odak grup görüşmesi ile literatür bilgisinden yola çıkılarak araştırmaya özgü bir soru formu oluşturulmuştur. Yapılan odak grup görüşmesinde dört grubun görüşü alınmış, her grupta yedi katılımcı yer almıştır. Odak grupta yer alan katılımcılar 25-50 yaş arasında olup, yarısını kadınların oluşturduğu katılımcılardır. Katılımcıların seçilmesinde toplumsal cinsiyet rollerinin olumsuz sonuçları konusunda daha önce bir deneyim yaşamış olmak ya da böyle bir duruma şahit olmak odak gruba dahil olma kriteri olarak belirlenmiştir. Odak grup üyelerinin seçilmesinde konuyla ilgili uzman olma kriteri göz ardı edilmiş, özellikle deneyimlerden yola çıkılması istenmiştir. Soru formunun yeterliliği konusunda uzman görüşü alınmış ve az sayıda katılımcıyla ifadelerin doğru anlaşılmasının sağlanması için pilot uygulama yapılmıştır. Pilot uygulama 20 kişiye yapılmış olup, bu aşamada değerlendirme sadece soruların anlaşılmasıyla ilgili olmuştur. Katılımcı sayısının soru formunda yöneltilen ifade sayısının en az beş katı olması gerektiği göz önünde bulundurulduğunda yeterli sayıda katılımcıya ulaşıldığı görülmüştür (Yaşlıoğlu, 2017; 75). Çalışmanın ölçek geliştirme çalışması olması nedeniyle alınan bütün yanıtlar üzerinden faktör analizi yapılmıştır. Yapılan faktör analizinde Varimaks Döndürme Tekniği kullanılmıştır. İfadeler arasındaki korelasyon değerlerinin yüksek olmaması nedeniyle bu teknik tercih edilmiştir. Faktörler arasında korelasyon Promax Tekniği sonrasında da olduğu için yaygın kullanımı ve daha fazla kabul görmesi dolayısıyla Varimaks Döndürme Tekniği'nin kullanılması uygun görülmüştür (Kalaycı ve ark, 2006; 322-323; Akt: Yaşlıoğlu, 2017; 78). Faktör analizi sonucunda başlangıçta 46 olan ifade sayısı (birden fazla faktör altında 0,1'den daha az farkla yük alan ifadeler ile faktör altında tek kalan ifadeler çıkarılarak) 26 ifadeye indirgenmiştir.

3. BULGULAR:

Araştırmada yer alan katılımcıların demografik bulguları Tablo 1'de gösterilmiştir. Katılımcıların ağırlıklı olarak 26-35 yaş aralığında olduğu, %59,3'ünün kadın ve %55,3'ünün evli olduğu görülmektedir. Eğitim durumu açısından değerlendirildiğinde ise katılımcıların %54,5 oranında lisans mezunlarından olduğu ayrıca %58,2'sinin sağlık sektöründe, %65,8'inin kamuda çalıştığı ve ortalama 20 yıl ve üzeri iş tecrübesine sahip oldukları görülmektedir. Son olarak elde edilen verilere göre katılımcıların %85,4'ünün ailesi ile ve %62,5'inin İstanbul'da yaşadığı, aylık aile geliri kategorisinde %30,3'ünün 5.000-8.000 TL gelir aralığında olduğu anlaşılmaktadır.

Tablo:1 Demografik Değişkenler					
Yaş	N	%	Aile Aylık Gelir	N	%
18-25 yaş	119	23,8	2.500-3.000 TL	84	17,2
26-35 yaş	178	35,5	3.501-5.000 TL	135	27,6
36-45 yaş	129	25,7	5.001-8.000 TL	148	30,3
> 45 yaş	75	15	> 8.000 TL	122	24,9
Cinsiyet	N	%	Medeni durum	N	%
Kadın	297	59,3	Evli	276	55,3
Erkek	204	40,7	Bekâr	223	44,7
Eğitim Durumu	N	%	Kiminle Yaşıyorsunuz	N	%
Lise	74	15,2	Yalnız veya Arkadaş/larımla	73	14,6
Ön lisans	72	14,8	Aile / Annem ve/ veya babamla	426	85,4
Lisans	266	54,5	Çalıştığınız Kurum	N	%
Yüksek Lisans / Doktora	76	15,6	Özel	130	29
			Kamu	295	65,8
			Ev kadını / Çalışmıyor / Öğrenci /Emekli	23	5,1
İkamet Edilen İl	N	%	Mevcut İş Deneyimi	N	%
İstanbul	308	62,5	0-5 yıl	68	16,3
Marmara (İst.Dışı) Trakya	81	16,4	6-10 yıl	115	23
İç Anadolu	39	7,9	11-15 yıl	92	18,4
Akdeniz / Ege	40	8,1	15-20 yıl	68	13,6
Doğu / Gün. Doğu Anad. / Karadeniz	25	5,1	> 20 yıl	101	22,7
Mesleki Sektör	N	%	Toplam İş Deneyimi	N	%
Sağlık	274	58,2	0-5 yıl	118	26,2
Eğitim	51	10,8	6-10 yıl	102	22,7
Üretim		6,6	11-15 yıl	52	11,6
Eğitim / Sağlık Dışı Hizmet	78	16,6	15-20 yıl	75	16,7
Ev kadını / Öğrenci / Çalışmayan / Emekli	37	7,9	> 20 yıl	103	22,9

Araştırma için oluşturulan ölçekte ifadeler öz değeri 1'den büyük olan yedi faktör altında toplanmıştır. Bu faktörler; altında yer alan ifadeler, faktör yükleriyle birlikte verilmiştir. Ölçeğin toplam açıklayıcılığı %67,1 olup, faktörlerin ve ölçeğin toplam güvenilirlik değerlerinin de uygun olduğu görülmektedir (Tablo 2).

Tablo 2: Boyutlar

Faktör Adı	İfadeler	Faktör Ağırlıkları	Faktör Açıklayıcılığı (%)	Güvenirlik	Ortalama(S S)
Duyusal Bağ	32 Eşimin / partnerimin bana karşı olumlu duygular beslediğini bilmek hoşuma gider.	0,91	15,8	0,84	3,96 (0,83)
	30 Eşimin / partnerimin beni sevdiğini bilmek benim için çok önemlidir.	0,85			
	31 Eşimin / partnerimin bazı jestler yaparak beni sevdiğini belli etmesini isterim.	0,84			
	34 Akşam eve geç gitmem gerektiğinde eşime / partnerime mutlaka haber veririm.	0,76			
	42 Toplumun cinsiyetle ilgili oluşturduğu kurallar kadınlar açısından daha zorlayıcıdır.	0,57			
	33 Arkadaşlarımla buluşmam gerektiğinde eşimden / partnerimden izin alırım.	0,48			
Maddi Sorumluluk	16 Eşler ayrı yaşıyor olsalar bile çocuğun / çocukların okul ve eğitim giderleri erkeklere ait olmalıdır.	0,81	10,3	0,82	2,34 (1,1)
	17 Eşler ayrıldığında nafaka verme sorumluluğu sadece erkeğe ait olmalıdır.	0,75			
	23 İş yerinde fazla mesai ya da tatil günlerinde çalışma yapılacaksa daha çok erkek personel kalmalıdır.	0,69			
	22 Restoranda bir kadınla yemek yiyen erkeğin hesabı ödemesi gerekir.	0,56			
Toplumsal Baskı	15 Kadın erkeğin himayesinde ve sorumluluğundadır.	0,7	9,1	0,69	2,33 (1,05)
	9 Erkekler sosyal ortamda kahkahayla gülmemelidir.	0,63			
	24 Erkeklerin bir mesleğinin olması, kadınların bir mesleğinin olmasından daha önemlidir.	0,6			
Cinsiyetçi Sosyal Şiddet	36 Eşimin / partnerimin arkadaşlarıyla görüşmesi beni rahatsız eder.	0,84	8,5	0,78	1,60 (0,62)
	35 Eşimin / partnerimin ailesiyle görüşmesi beni rahatsız eder.	0,73			
	13 Erkeklerin kadınlara göre daha öfkeli davranışlar sergilemesi normaldir.	0,57			
	19 İyi görünmek sadece kadınlara özgü bir ihtiyaçtır.	0,57			
Fiziksel Sorumluluk	2 Vatan savunması sadece erkeklerin sorumluluğundadır.	0,74	8,4	0,72	2,63 (0,88)
	1 Erkekler kadınlara göre daha güçlü ve dayanıklıdır.	0,7			
	3 Fiziki güç gerektiren ağır işler erkeklerin sorumluluğundadır.	0,65			
	7 Ailenin ihtiyaçları erkeğin sorumluluğundadır.	0,54			
Kamusal Alan	27 Toplu taşıma ile seyahat ederken yanımda karşı cinsten birinin oturmasından rahatsız olurum.	0,81	7,8	0,72	3,02 (1,07)
	28 Toplu taşıma ile seyahat ederken seçme şansım varsa karşı cinsten birinin yanına oturmamaya dikkat ederim.	0,68			
	43 Toplu taşıma ile seyahat ederken karşı cinsten birisinin bakışları üzerimde olduğunda rahatsız olurum.	0,59			
Fiziksel Görünüm	20 Erkeklerin kıyafetlerini tamamlayan ayakkabı ve kaban gibi ihtiyaçları konusundaki istekleri kadınlara göre daha sınırlıdır.	0,89	7,2	0,85	3,18 (1,17)
	21 Erkeklerin aksesuar ve çanta gibi ihtiyaçları konusundaki istekleri kadınlara göre daha sınırlıdır.	0,81			
Toplam=			67,1	0,86	2,86 (0,57)
KMO=		0,82			
Barlett Küresellik Testi					
$\chi^2 =$		2642			
Sd=					
p		<0,001			

Boyutlar arası korelasyon değerlendirildiğinde maddi sorumluluk boyutunun toplumsal baskı ve fiziksel sorumluluk boyutuyla orta düzeyde ve olumlu yönde korelasyon oluşturduğu görölmektedir (Tablo3).

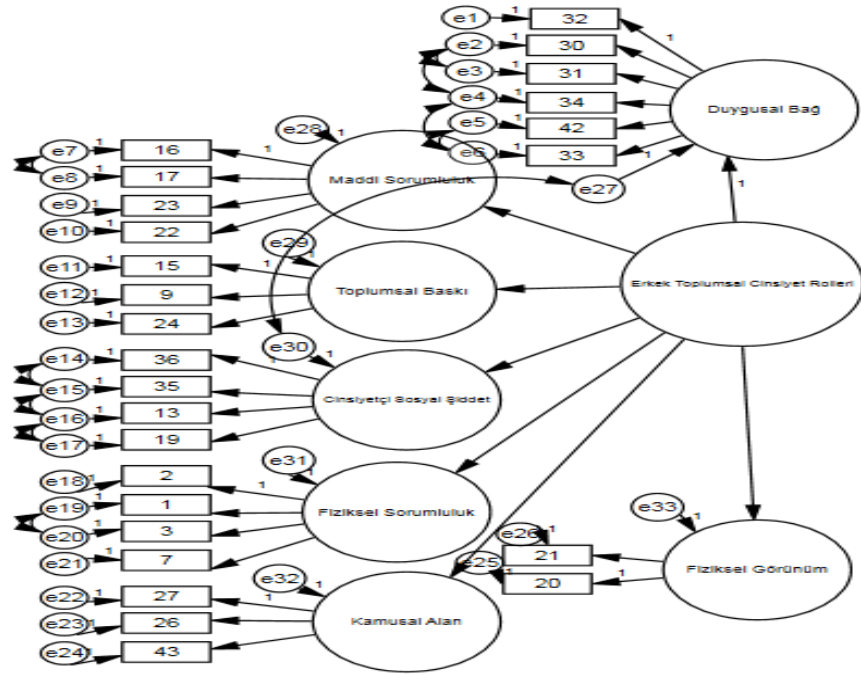
	1.Duygusal Bağ	2. Maddi Sorumluluk	3.Toplumsal Baskı	4.Cinsiyetçi Sosyal şiddet	5.Fiziksel Sorumluluk	6.Kamusal Alan
2. Maddi Sorumluluk	0,150**					
3. Toplumsal Baskı	0,155**	0,618***				
4. Cinsiyetçi Sosyal şiddet	-0,245***	0,421***	0,406***			
5. Fiziksel Sorumluluk	0,218***	0,582***	0,622***	0,353***		
6. Kamusal Alan	0,286***	0,329***	0,374***	-0,030	0,291***	
7.Fiziksel Görünüm	0,329***	0,399***	0,384***	0,160***	0,388***	0,287***

*: $p < 0,05$; **: $p < 0,01$; ***: $p < 0,001$

Faktör analizi sonucunda elde edilen boyutların aritmetik ortalaması alınarak hangi test türünün seçileceğiyle ilgili karar vermek üzere basıklık ve çarpıklık değerlerine bakılmıştır. Bu değerlerin duygusal bağ ile cinsiyetçi sosyal şiddet boyutlarında $\pm 1,5$ üzerinde olmasından dolayı nonparametrik testlerin kullanılması uygun görölmüştür (Mann Whitney U ve Kruskal Wallis). Diğer boyutlarda analizler parametrik yöntemlerle gerçekleştirilmiştir (T-Testi, ANOVA) (Tablo 4).

Tablo 4: Faktörlerin Ortalama Standart Sapma ile Basıklık ve Çarpıklık Değerleri

	Duygusal Bağ	Maddi Sorumluluk	Toplumsal Baskı	Cinsiyetçi Sosyal şiddet	Fiziksel Sorumluluk	Kamusal Alan	Fiziksel Görünüm
\bar{X}	3,96	2,34	2,34	1,60	2,63	3,02	3,18
σ	0,83	0,99	1,1	0,62	0,88	1,07	1,17
Basıklık	3,629	-0,095	-0,462	4,737	-0,256	-0,966	-0,867
Çarpıklık	-1,751	0,654	,593	1,680	0,279	0,130	-0,401



Şekil 1: Doğrulayıcı Faktör Analizi

	Cinsiyet		Medeni Durum	
	Kadın	Erkek	Bekâr	Evli
Duygusal Bağ	3,94	3,98	3,96	3,96
Maddi Sorumluluk	2,28	2,43	2,05 ⁶	2,58 ⁶
Toplumsal Baskı	2,08 ¹	2,71 ¹	2,05 ⁷	2,57 ⁷
Cinsiyetçi Sosyal Şiddet	1,48 ²	1,78 ²	1,45 ⁸	1,72 ⁸
Fiziksel Sorumluluk	2,44 ³	2,9 ³	2,42 ⁹	2,81 ⁹
Kamusal Alan	3,47 ⁴	2,67 ⁴	2,92	3,1
Fiziksel Görünüm	3,08 ⁵	3,33 ⁵	3,03 ¹⁰	3,31 ¹⁰

1:F=31.17, t=6.45, p<0.001; 2:F=12.3, t=5.15, p<0.001; 3:F=10.67, t=5.57, p<0.001; 4:F=8.19, t=6.04, p<0.01; 5:F=0.12, t=2.38, p=0.018; 6:F=0.38, t=6.13, p<0.001; 7:F=2.74, t=5.7, p<0.001; 8:F=1, t=4.83, p<0.001; 9:F=0.04, t=4.96, p<0,001; 10:F=8.5, t=2.62, p<0.009.

Doğrulayıcı faktör analizi sonucunda elde edilen değerler kabul edilebilir aralıklar içinde yer almaktadır (CMIN/DF=3,12; $p<0,001$; GFI=0,88; CFI=0,90; NFI=0,86; RMSEA=0,065, PCLOSE<0,001).

Katılımcıların anket sorularına verdikleri yanıtların analizleri sonucunda oluşan boyutların gruplara göre ortalama değerleri ve farklılaşma yönle şu şekildedir:

Maddi sorumluluk boyutunda evliler bekârlara göre 0,53 ortalama farkla, olumlu yönde; toplumsal baskı boyutunda erkekler kadınlara göre 0,63 ortalama farkla, evliler bekârlara göre 0,52 ortalama farkla olumlu yönde; cinsiyetçi sosyal şiddet boyutunda erkekler kadınlara göre 0,3 ortalama farkla, evliler bekârlara göre 0,27 ortalama farkla olumlu yönde; fiziksel sorumluluk boyutunda erkekler kadınlara göre 0,46 ortalama farkla, evliler bekârlara göre 0,39 ortalama farkla olumlu yönde; kamusal alan boyutunda kadınlar erkeklere göre 0,8 ortalama farkla olumlu yönde; fiziksel görünüm boyutunda erkekler kadınlara göre 0,25 ortalama farkla, evliler bekârlara göre 0.28 ortalama farkla olumlu yönde farklılaşmıştır (Tablo 5).

Tablo:6 Araştırma Değişkenlerine Verilen Yanıtların Gruplara Göre Ortalama Değerleri (ANOVA)												
	Yaş				Eğitim Durumu				Aile Aylık Geliri			
	18-25 yaş	26-35 yaş	36-45 yaş	>45 yaş	Lise	Ön lisans	Lisans	Yüksek Lisans Doktora	2.500-3.500 TL	3.501-5.000 TL	5.001-8.000 TL	>8.000 TL
Duygusal Bağ	3,88	4,05	3,94	3,89	3,67 ¹⁴	4,03	4,05 ¹⁴	3,95	3,93	3,92	3,95	4,03
Maddi Sorumluluk	1,84 ^{1,2,3}	2,44 ¹	2,43 ²	2,74 ³	2,64 ¹⁵	2,24	2,26 ¹⁵	2,41	2,27	2,32	2,41	2,38
Toplumsal Baskı	1,98 ^{4,5,6}	2,46 ⁴	2,37 ⁵	2,55 ⁶	2,74 ^{16,17,18}	2,26 ¹⁶	2,26 ¹⁷	2,26 ¹⁸	2,32	2,4	2,4	2,22
Cinsiyetçi Sosyal Şiddet	1,44 ⁷	1,59 ⁸	1,59 ⁹	1,97 ^{8,9}	1,83 ^{19,20,21}	1,55 ¹⁹	1,56 ²⁰	1,51 ²¹	1,63	1,56	1,66	1,59
Fiziksel Sorumluluk	2,23 ^{10,11,12}	2,7 ¹⁰	2,73 ¹¹	2,88 ¹²	2,72	2,57	2,58	2,78	2,48	2,62	2,67	2,73
Kamusal Alan	2,96	3	3,06	3,04	3,01	3,43 ²²	3	2,69 ²²	3,13	3,06	2,92	2,97
Fiziksel Görünüm	2,99 ¹³	3,26	3,12	3,43 ¹³	3,47	3,12	3,19	3,05	3,08	3,19	3,25	3,16

1:F(3,491)=16.2, SH=0.11, p<0.001; 2:F(3,491)=16.2, SH=0.12 p<0.001; 3:F(3,491)=16.2, SH=0.14, p<0.001;4:F(3,485)=6.5, SH=0.12,p<0.001;5:F(3,485)=6.5,SH=0.13,p=0.022;6:F(3,485)=6.5,SH=0.14,p<0.001; 7:F(3,481)=9.13,SH=0.09,p<0.001;8:F(3,481)=9.13, SH=0.08, p<0.001; 9:F(3,481)=9.13, SH=0.09, p=0.003; 10:F(3,480)=11.7, SH=0.1, p<0.001; 11:F(3,480)=11.7, SH=0.11, p<0.001; 12:F(3,480)=11.7, SH=0.13, p<0.001; 13:F(3,493)=2.6, SH=0.16, p=0.035; 14:F(3,467)=4.21, SH= 0.13, p=0.28; 15:F(3,478)=3.25, SH=0.13, p=0.018; 16:F(3,473)= 4.32, SH=0.17, p=0.032; 17:F(3,473)=4.32, SH=0.14, p=0.003; 18:F(3,473)=4.32, SH=0.17, p=0.03; 19:F(3,468)=4.37, SH= 0.1, p=0.031; 20:F(3,468)= 4.37, SH=0.08, p=0.006; 21:F(3,468)=4.37, SH= 0.1, p=0.011; 22:F(3,230)= 2.82, SH=0.25, p=0.021.

Duygusal bağ boyutunda 0,38 ortalama farkla lisans mezunu katılımcılar lise mezunu katılımcılara göre olumlu yönde; toplumsal baskı boyutunda 18-25 yaş grubu 0,48 ortalama farkla 26-35 yaş grubuna, 0,39 ortalama farkla 36-45 yaş grubuna göre, 0,57 ortalama farkla 45 yaş üstü grubuna göre olumsuz yönde farklılaşmıştır. Lise mezunu katılımcılara gelince 0,48 ortalama farkla ön lisans, lisans ve yüksek lisans – doktora mezunu katılımcılara göre olumlu yönde farklılaşmıştır. Cinsiyetçi sosyal şiddet boyutunda 45 yaş üzeri katılımcılar 0,46 ortalama farkla 18-25 yaş grubuna, 0,31 ortalama farkla 26-35 yaş grubuna, 0,31 ortalama farkla 36-45 yaş grubuna göre olumlu yönde farklılaşmıştır. Lise mezunu katılımcılar ise 0,28 ortalama farkla ön lisans, 0,27 ortalama farkla lisans, 0,32 ortalama farkla yüksek lisans-doktora mezunu katılımcılara göre olumlu yönde farklılaşmıştır. Fiziksel sorumluluk boyutunda 18-25 yaş grubu 0,49 ortalama farkla 26-35 yaş grubuna, 0,5 ortalama farkla 36- 45 yaş grubuna, 0,65 ortalama farkla 45 yaş üzeri katılımcılara göre olumsuz yönde farklılaşmıştır. Kamusal alan boyutunda ön

lisans mezunu katılımcılar 0,74 ortalama farkla yüksek lisans-doktora mezunu katılımcılara göre olumlu yönde farklılaşmıştır. Fiziksel görünüm boyutunda 18-25 yaş grubu 0,44 ortalama farkla 45 yaş üzeri katılımcılara göre olumsuz yönde farklılaşmıştır (Tablo 6).

4. TARTIşMA VE SONUÇ:

Toplumsal cinsiyet eşitsizliği konusunda literatürde daha çok kadınların dezavantajlı olduğu çalışmalar bulunmakla birlikte erkeklerin yaşadığı olumsuz durumları belirten çalışmaların sayısı oldukça sınırlıdır. Bu nedenle bu bölümde toplumsal cinsiyet konusunda yapılan bütün çalışmalardan elde edilen bulgular tartışılmıştır. Bulguların literatürdeki diğer çalışmalara karşılaştırılması sonucunda genel olarak uyumlu sonuçların elde edildiği görülmektedir. Ancak aynı çerçevede yapılmış başka bir çalışmaya rastlanmadığından sınırlı sayıda karşılaştırma

Araştırma Hipotezleri	Kabul	Ret
H₁ : Cinsiyet toplumsal cinsiyet algısını değiştirmektedir.	X	
H₂ : Yaş toplumsal cinsiyet algısını değiştirmektedir.	X	
H₃ : Medeni durum toplumsal cinsiyet algısını değiştirmektedir.	X	
H₄ : Eğitim durumu toplumsal cinsiyet algısını değiştirmektedir.	X	
H₅ : Gelir durumu toplumsal cinsiyet algısını değiştirmektedir.		X

yapılabilmıştır. Özgün bir araştırmanın amaçlandığı bu çalışma için bu durum bir kısıtlılık olarak değerlendirilebilir. Literatürde daha çok toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin kadınlar açısından oluşturduğu dezavantajlar irdelenmiştir. Uzun zamandan beri devam eden çalışmalar sonucunda toplumsal cinsiyet eşitliği sağlanamadığı ve hatta bu sürecin kadın hareketlerini marjinal hale getirdiği söylenebilir. Erkeklerin de dahil edildiği toplumsal cinsiyet çalışmalarının yapılması bu nedenle de önemli hale gelmektedir (Flood, 2015; 5).

Gönç (2016; 101,117,123)'ün Tıp Fakültesi öğrencilerinin toplumsal cinsiyet rollerine yönelik tutumları ve etkileyen faktörler konulu çalışmasında erkek hemşirelerin kadın hemşirelere göre daha az duygusal olduğu ve buna bağlı olarak meslekte yöneticilik alanlarına yönelme noktasında erkeklerin daha ön planda yer alabileceği sonucuna varılmıştır. Aynı çalışmada kadınların duygusal bağ boyutunda anlamlı bir şekilde daha yüksek puanlama yaptığı görülmüştür. Ünal ve arkadaşlarının (2017; 231) yaptığı çalışmada elde edilen bulgular ise kadınların anlamlı bir şekilde geleneksel cinsiyet rolleri boyutunda daha düşük puanlama yaptığı; ancak toplumsal cinsiyet algısı boyutunda ise anlamlı şekilde daha yüksek puanlama yaptığı görülmektedir. Çalışmamızda kullanılan ifadeler farklı olmakla birlikte elde edilen bulguların adı geçen çalışmalarda elde edilen bulgularla örtüştüğü söylenebilir.

Gelişmiş ülkelerin kültürel açıdan daha homojen toplumlar olması düşük gelirli ülkelere göre kadın ayrımcılığı ve toplumsal cinsiyet eşitsizliklerinin daha az görülmesine neden olabilmektedir. Ülkelerin gelir düzeyi düştüğçe toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin etkisi artmaktadır. Tunç'un (2018; 245-246) araştırma bulguları, geliri ve insani kalkınma düzeyi düşük ülkelere yüksek gelirli ülkelere göre toplumsal cinsiyet eşitsizliğindeki artışın insani kalkınma düzeyini düşürdüğünü, cinsiyet temelindeki eşitsizliklerin daha yüksek olduğunu ve yoksulluğun kadınlaştığını göstermektedir. Ulaşılan sonuçlar düşük gelirli ülkelere kültürel faktörlerin, kadına bakış açısının da kadının kalkınmadaki konumunu belirlediği görüşünü ileri süren feminist iktisat kuramını desteklemektedir.

Başçı ve Giray'ın (2016; 139) yaptığı çalışmada cinsiyet, medeni durum, sınıf, fakülte, aile tipi, anne eğitim durumu ve erkek kardeş sayısı gibi değişkenlerin üniversite öğrencilerinin toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin geleneksel ya da eşitlikçi olup olmadığıyla ilgili tutumlarını anlamlı olarak etkilediği tespit edilmiştir. Puanlamanın öğrencilerin sınıfına, fakültesine, yaşadığı yere, lise türüne, aile tipine, anne ve baba eğitim düzeyine, anne mesleğine ve aile gelir düzeyine göre anlamlı derecede farklılaştığı görülmüştür (Başçı ve Giray, 2016; 139).

Toplumsal cinsiyet rolleri konusundaki tutum anne eğitim durumuna göre farklılaşmakta, ancak babanın eğitim durumuna göre farklılaşmamaktadır (Ergin ve ark, 2019; 125). Bu durum cinsiyet rollerinde kadının dezavantajlı olması yönünde bir kanıt olarak değerlendirilebilir.

Katılımcılar arasında 18-25 yaş grubunda yer alanların toplumsal cinsiyet eşitliğiyle ilgili daha fazla boyutta farklı görüş ifade ettiği görülmektedir. Bu farklılaşma cinsiyet için de geçerlidir. Elde edilen bulguların literatürle kısmen uyumlu olduğunu söylemek mümkündür. Birçok ülkede erkeklerin toplumsal cinsiyet eşitliğine yönelik tutumlarının dört boyutta ele alındığı görülmektedir. Bu yaklaşımlardan ilki erkeklerin geniş anlamda toplumsal cinsiyet eşitliğini desteklemesi şeklindedir. İkincisi, cinsiyet eşitliğine erkeklerin kadınlara göre daha az destek vermesi, üçüncüsü ise genç erkeklerin cinsiyet eşitliği konusunda yaşlı erkeklere göre daha olumlu tutuma sahip olmasıdır. Dördüncü boyut ise erkeklerin konuyla ilgili yaklaşımının ırk, etnik köken, eğitim ve bölge gibi değişkenlere göre farklılık göstermemesi şeklindedir (Flood, 2015; 13). Bu araştırmada genç olmanın ve cinsiyetin diğer demografik değişkenlere göre daha fazla farklılaşmaya neden olmasının literatür tarafından desteklendiğini söylemek mümkündür.

Bu araştırma sonucunda elde edilen bulgular cinsiyet değişkenine göre kamusal alan boyutu dışında tüm boyutlarda kadınlar açısından olumsuz yönde farklılaşma olduğunu göstermektedir. Bu sonuç kadınların cinsiyet rolleriyle ilgili algısının daha olumsuz olduğu ve toplumsal cinsiyet eşitsizliği açısından kadınların daha dezavantajlı olduğu konusunda bir kanıt olarak değerlendirilebilir. Çalışmaya katılan 18-25 yaş grubunun maddi sorumluluk, toplumsal baskı, cinsiyetçi sosyal şiddet, fiziksel sorumluluk ve fiziksel görünüm boyutlarında farklı bir duruş ve bakış açısına sahip oldukları görülmektedir. Bu durum Z kuşağı olarak ifade edilebilen grubun tüm yaş grubunda toplumsal cinsiyet açısından oldukça farklılaştığını göstermektedir. Çünkü diğer yaş grupları arasında 18-25 yaş grubunda olduğu gibi bir farklılaşma görülmemiştir. Medeni durum değişkeninin genel olarak bütün boyutlarda farklılaşmaya neden olması evlilik sürecinde cinsiyet rollerinin daha belirgin hale gelmesiyle ilgili bir kanıt olarak değerlendirilebilir. Eğitim durumu açısından değerlendirildiğinde lise düzeyinde eğitim durumuna sahip olanların diğer gruplara göre genel olarak bütün boyutlarda anlamlı farklılaşma oluşturduğu görülmektedir. Bu durum toplumsal cinsiyet eşitsizliği algısının değişmesinde eğitim durumunun önemli bir unsur olduğunu desteklemektedir. Aile gelir durumuna göre değişkenler açısından bir farklılaşma olmadığı görülmektedir. Ancak toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin toplumun pek çok dinamiğini etkilediği açıktır. Hatta ekonomik gelişmenin önünde bir bariyer olarak değerlendirilen toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin kadın ve erkek olmaktan öte bazı anlamlar içerdiğini de söylemek mümkündür (Tunç, 2018; 222).

Toplumsal cinsiyet eşitliğini sağlayabilmek için sürece erkeklerin de dahil edilmesi önemlidir. Erkekleri toplumsal cinsiyet eşitliğini sağlamaya yönelik çalışmalara dahil etmek için dört boyutta ilerlenmesi gerekmektedir. Bu boyutlar; cinsiyet eşitliği savunuculuğu ve aktivizmi, yerel programlar uygulanması, erkeklerin katılımını sağlayacak ulusal ve uluslararası politikalar oluşturulması ile araştırma ve burs olanaklarının sağlanması şeklindedir (Flood, 2015; 8),

Bu çalışmada toplumsal cinsiyet rolleri arasından daha çok erkeğe atfedilen ve onlar açısından dezavantaj oluşturduğu düşünölen rollerle ilgili ifadelerin yer verildiği bir ölçme aracı tasarlanmış ve uygulanmıştır. Erkek cinsiyet rolleriyle ilgili ifadeler yedi boyut altında toplanmış ve bu ifadeler; duygusal bağ, maddi sorumluluk, toplumsal baskı, cinsiyetçi sosyal şiddet, fiziksel sorumluluk, kamusal alan ve fiziksel görünüm şeklinde isimlendirilmiştir. Ölçme aracının açıklayıcılığı %67, güvenilirlik değeri ise 0,86 olup, uygun aralıklar içindedir. Elde edilen bulgular, demografik değişkenler arasında yer alan cinsiyet, yaş grubu, medeni durum ve eğitim düzeyi değişkenlerinin toplumsal cinsiyet rolleri ile ilgili algıda farklılaşmalar oluşturduğunu göstermektedir. Bulguların literatürle uyumlu olduğu görölmekte ve literatür bilgisi ışığında bu eşitsizliğin giderilmesi konusunda aşağıdaki önerilerin dikkate alınması gerektiği düşünölmektedir:

- Toplumsal cinsiyet eşitliğinin ulusal politika haline getirilmesi,
- Toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanması için erkeklerin de sürece dahil edilmesi ve kendileri için bu durumun neden olduğu olumsuzluklar konusunda farkındalık oluşturulması,
- Ailelerin bilinçlendirilmesi ve cinsiyet rolleriyle ilgili sınırlandırmaların çocuk doğduğu andan itibaren ortadan kaldırılması yönünde bir tutum geliştirilmesi, (Örneğin; bebekler için kız erkek çocuğu ayırımının renklerle yapılmaması)
- Erkeklerin çocukluk döneminden itibaren ağlama ve gülmenin kısıtlandırılması gibi duygusal yük oluşturan tutumlardan uzaklaştırılması,
- Kız çocukları için eğitimde fırsat eşitliğinin sağlanması ve eğitimin herkes için yaygınlaştırılması,
- Aile içi bilinçlenme ile birlikte çocukluktan başlayan eğitimlere öncelik verilmesi,
- Toplumsal yayın organlarında uygun kamu spotları yapılması,
- Erkeğe gücü ve şiddeti, kadına ise aciz olmayı ve mağduriyeti yakıştıran toplumsal cinsiyet algısının temelde insan olma amacı çerçevesinde ele alınması,
- Toplumsal cinsiyet eşitsizliği konusunda adalet eksenli bir planlama yapılması gerekmektedir.

Toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin kadınlar açısından daha dezavantajlı olduğu görölmekle birlikte ortaya çıkardığı sonuçlar irdelendiğinde erkekler için de olumsuz durumlara neden olduğu açıktır. Konunun bu yönüyle de değerlendirilmesinin toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanması açısından önemli olduğu düşünölmektedir.

KAYNAKÇA

- Akın, A. (2007). Toplumsal cinsiyet (gender) ayrımcılığı ve sağlık. *Toplum Hekimliği Bülteni*, 26, 1-9.
- Avşar, S. (2017). Toplumsal cinsiyet rolleri bağlamında tarihsel rollerini yitiren erkekliğin çöküşü: Küllerinden “yeni erkek”liğin doğuşu [The lost historical gender roles and the collapse of masculinity:“New masculinity” rising from theashes]. *Kadem Kadın Araştırmaları Dergisi*, 3(2), 224-241.
- Bal, M. D. (2014). Toplumsal cinsiyet eşitsizliğine genel bakış. *Kadın Sağlığı Hemşireliği*

Dergisi, 1(1), 15-28.

- Başçı, B. ve Giray, S. (2016). Üniversite öğrencilerinin toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumlarının çok değişkenli istatistiksel tekniklerle analizi. *Journal of Life Economics, 3(4), 117- 142.*
- Bayar, Ö, Avcı, Ö. H, ve Koç M. (2018). Erkek toplumsal cinsiyet rolü stresi ölçeği'nin (ETCRSÖ) geliştirilmesi: geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 18(1), 57-76.*
- Bingöl, O. (2014). Toplumsal cinsiyet olgusu ve Türkiye'de kadınlık. *Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi, 2014(3),108-114.*
- Çelik, G. (2016). "Erkekler De Ağlar!": Toplumsal Cinsiyet Rollerini Bağlamında Erkeklik İnşası ve Şiddet Döngüsü. *Fe Dergi, 8(2),1-12.*
- Daşlı, Y. (2019). Öğrencilerin toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumların belirlenmesi üzerine bir alan araştırması. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 16(1),364-385.*
- Demirel, G. (2016). Toplumsal cinsiyet mağduriyetinde erkek. In *1st International Scientific Researches Congress Humanity and Social Sciences. Madrid 254-264.*
- Dikmen-Özarslan, A. (2015). Hegemonik Erkeklik Bağlamında Erkek Hemşireler. *Alternatif Politika, 7(1),118-142.*
- Ergin, A, Bekar, T. ve Aydemir Acar, G. (2019). Tıp fakültesi öğrencilerinin toplumsal cinsiyet rollerine yönelik tutumları ve etkileyen faktörler. *Fırat Tıp Dergisi, 24(3),122-128.*
- Esen, E, Soylu, Y, Siyez, D. M. ve Demirgürz, G. (2017). Üniversite öğrencilerinde toplumsal cinsiyet algısının toplumsal cinsiyet rolü ve cinsiyet değişkenlerine göre incelenmesi. *e-International Journal of Educational Research, 8(1), 46-63.*
- Evans, J. A. (2002). Cautious care givers: gender stereo types and the sexualization of men nurses' touch. *Journal of advanced nursing, 40(4),441-448.*
- Flood, M. (2015). Men and gender equality. In M. G. Flood & R. Howson (Eds.), *Engaging Men in Building Gender Equality. New castle upon Tyne: Cambridge Scholars Publishing.* (pp. 1-31)
- Gönç, T. (2016). Kadın yoğun meslekleri erilleştirmeye yönelik stratejiler: Türkiye'de erkek hemşireler örneği. *Sosyoloji Araştırmaları Dergisi, 19(1),96-144.*
- Gönç, T. (2017). Türkiye'de Erkek Hemşire Olmak: Avantajlar ve Dezavantajlar. *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi, 72(1),35-76.*
- Harding, T. (2007). The construction of men who are nurses as gay. *Journal of advanced nursing, 60(6),636-644.*
- Kalaycı Ş. ve ark, (2006) SPSS Uygulamalı Çok değişkenli İstatistik Teknikleri, *Asil Yayın Dağıtım A.Ş. Ankara, (322-323)*
- Kaşdarma, E. (2018). Toplumsal cinsiyet eşitsizliği: Sosyo-psikolojik unsurlar ve sistemi meşrulaştırma kuramı ekseninde bir analiz. *OPUS Uluslararası Toplum Araştırmaları*

Dergisi, 9(16),2438-2460.

- Özen, S. ve Can D. (2018). İnsan Kaynakları Yöneticilerinin İşyerinde Toplumsal Cinsiyet Algıları. *Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 19(42 Kadın Çalışmaları Özel Sayısı), 13-34.
- Sen, G, George, A, &Östlin, P. (2002). The case for gender equity in health research. *Journal of Health Management*, 4(2), 99-117.
- Tunç M. (2018). Kalkınmada kadın ayrımcılığı ve toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin rolü: Ülkelerarası farklı gelir gruplarına göre yatay kesit analiz. *Sosyoekonomi*, 26(38),221-251.
- Uçan, G. (2016). Toplumsal Cinsiyetin Öteki Yüzü: Erkek, URL:https://www.researchgate.net/publication/314577360_Toplumsal_Cinsiyetin_Oteki_Yuzu- Erkek, Erişim Tarihi:18.10.2021
- Ünal, F. , Tarhan, S. ve Çürükvelioğlu Köksal, E. (2017). Toplumsal cinsiyet algısını yordamada cinsiyet, sınıf, bölüm ve toplumsal cinsiyet oluşumunun rolü. *Bartın University Journal of Faculty of Education*, 6 (1) ,227-236.
- Şimşek, H. (2011). Toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin kadın üreme sağlığına etkisi: Türkiye örneği. *Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi*, 25(2), 119-126.
- Vargel-Pehlivan, P. (2017). Toplumsal cinsiyet bağlamında kuramsal yaklaşımlar: Bir literatür taraması, *İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 16 (31)497-521.
- Vatandaş, C.(2007).Toplumsal cinsiyet ve cinsiyet rollerinin algılanışı. *Sosyoloji Konferansları*, (35), 29-56.
- Yaşlıoğlu, M. M. (2017). Sosyal bilimlerde faktör analizi ve geçerlilik: Keşfedici ve doğrulayıcı faktör analizlerinin kullanılması. *İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi Dergisi*, 46, 74-85.



T.C.
Istanbul
YENİ YÜZYIL
ÜNİVERSİTESİ

FEN,SOSYAL VE GİRİŞİMSEL OLMAYAN SAĞLIK
BİLİMLERİ ARAŐTIRMALARI ETİK KURULU

03.08.2021

İlgi : Etik Kurul Onayı,

Sayın
Perihan Eren BANA

İstanbul Yeni Yüzyıl Üniversitesi Etik Kurulunun 02.08.2021 tarih ve 2021/08-707 sayılı toplantı sonucunda "**Toplumsal cinsiyetin etkileri ve erkekler açısından oluşturduğu olumsuz durumlar**" başlıklı çalışmanız Fen, Sosyal ve Girişimsel Olmayan Sağlık Bilimleri Araştırmaları Etik Kurul Kurulumuzca oy birliği ile **UYGUN** bulunmuştur.

Araştırmanız süresince çalışmanızda özellikle konu başlığı, gereç ve yöntemler konusu ile ilgili olarak değişiklikler söz konusu olursa tekrar değerlendirilmesi gereklidir.

Not: İşbu belge İstanbul Yeni Yüzyıl Üniversitesi Fen, Sosyal ve Girişimsel Olmayan Sağlık Bilimleri Araştırmaları Etik Kurul Yönergesi temelinde kaleme alınmuştur.

İş bu belge kurum onayı dahilinde geçerlidir.


Prof.Dr.Cuma BAYAT

İstanbul Yeni Yüzyıl Üniversitesi
Fen,Sosyal ve Girişimsel Olmayan
Sağlık Bilimleri Araştırmaları
Etik Kurulu Başkanı